

Apaco pënëntërinso'

Co noyahuë' nipsisopita
yonquiato Sinioro
nontërahuëso'

- 1** ¹ Caso Apacoco. Pënënta'huaso marë' Sinioro hua'narëso pochin anitotërinco'so', iso quiricaquë ninshitaranquëma'.
- ² A'na tahuëri Sinioro nontato: "Sinioro. Co napion ancantato catahuancoso marë' nontápiranquënhuë', jco a'panirancohuë'!
Na'con ma'sha onpotatonacoi aparisitarinacoi.
Napoaton nicha'ëancoiso marë' chiníquën nontaranquën.
Inapo nontopiranquënhuë', jco nicha'ërancoihuë'!
- ³ Piyapi'sa ma'sha onpotatonacoi aparisitarinacoi.
jCatahuacoi huachi ama napota'inacoisohuë'!
Na'con ma'sha onpotatonacoi, yaata'huantërinacoi.
Piyapi'sa nanan ya'huëtatona coisëro'saquë niquëparápi.
- ⁴ Pënëntëranso' ya'huëpirinhuë', co ina nicatona piyapi'sa no'tëquën ana'intopihuë'.
Coisëro'saso', piyapi'sa catahuacaiso nipirinhuë', co catahuapihuë'.
Noya nipsisopita, co noyahuë' nipsisopitari aparisítárin.
Coisëro'santa pahuëréhuachinara,

co huachi no'tëquën ana'intopihuë', itërahuë.

Sinioro a'panitonco
anitotërinco'so'

- ⁵ Ina quëran Siniorosó' anitotërinco: "Israiro'sa! A'napita naciono'saquë napopiso' ni'co'.
Ina nicatoma pa'yanco'.
Nani yonquirahuë pa'pi huëhuëpiro nininso', nica'huaso'.
Canpitaso naporahuëso' sha'huítopirinënuëmaonta',
no'tëquën sha'huipiso' co natëaramahuë'.
- ⁶ Ca nohuanton papironiario'sa chiníquën nanantatona ahuëarinënuëma'.
Inapitaso' co tënorotochináchinhuë' cancantopi.
Itohua itohua pacatona', a'napitari no'pa' hua'anëntopiso osëretëra'piapi.
- ⁷ Intohuaso pa'pachinara, piyapi'sa pa'pi a'payanpi.
A'payanatona', aropátopi.
Inahuara nipa'yatacaisoráchin cancantatona':
'Quiyaso' noyasáchin ninai,' toconpi.
- ⁸ Cahuarionënapitaso', nioparto pa'piniro'sa quëran chini chiníquën ta'api.
Inotëro asaniro'sa quëran tē'huatē'huatoro ya'nopi.
Hua'huayátërahuë sontaro'sa inapitaquë ya'mitëatona pa'pi.

- Inimico quënanpachinara, aquë-
quëranchin pashita'papi.
Panca onian ma'sha maninso
pochin nisapi.
- ⁹ Papona pochin ya'ipi quënan-
piso' ata'huantëra'piapi.
Huë'sapiso natanpachinara,
naní quëran pa'yanapi.
Notohuaro' piyapi'sa asacata-
caiso marë' masapi.
Marë yonsanquë inotë noto-
huaro' ya'huërinso pochin
masapi.
- ¹⁰ Copirnoros'a', hua'anos'a',
inapita co natëpihuë'.
Noyá niacorapipirinahuë
tëranta tēhuaconpi.
No'pa' nanpënanos'a acorahua-
tona',
inataquëchin ahuëcaiso marë'
ninanoros'a ya'contëra'piapona'.
- ¹¹ Panca ihuan pa'pachina, inqui-
tërinso pochin tiquitapona'.
Inahuara chinipisora', yosënëna
pochin ni'pi," itërinco.
- Sinioro nontaantarahuëso'**
- ¹² Napotohuachincora, carinta
itaantapo:
"Sinioro quëmaso Yosënuë
ni'ton, chinotëranquë.
Noyasáchin nicaton ya'huëmia-
tëran.
Quëmari inapita quëran ana'in-
tancoiso marë'
papiironiaros'a huayonan.
Quëmaso' pa'poyarápirancoi-
huë',
ana'intancoiso marë' inapita
achiniran.
- ¹³ Quëmaso' noyasáchin nicaton,
co pi'pian tēranta
co noyahuë' nipiso' noya
ni'nanhuë'.

- Pa'pi co noyahuë' nipiso' co
onporonta costaranhuë'.
¡Tëpatoros'asos', ana'intamaso
ya'huërin!
Co noyahuë' nipisopitari
noyamiachin nisapisopita ata-
huantahuachina',
¡co topinan ni'sápamaso ya'huë-
rinhuë'!
- ¹⁴ Samiros'asos' co na'con pa'tërin-
huë'.
¡Piyapicoiso' co inapita pochin
nitancoiso ya'huërinhuë'!
Ma'sharos'santa co hua'anëhuana-
tonaraihuë', nosoro pa'topi.
¡Co inapita pochin quiyaso'
nitancoiso ya'huërinhuë'!
- ¹⁵ Papiironiaros'asos', sami cama-
yoros'sa pochin nipi.
Yo'nanaquë sami ohuarapiso
pochin,
ritiquënta amotahuatona', ya'ipi
mapiso pochin,
co oshatapihuë' nisha nisha
piyapi'sa minsëcaiso'.
Inapohuachinara capa cancan-
topi.
- ¹⁶ Napoaton inapitaso', ritinëna',
yo'nananëna', inapita moshapi.
Inapita moshacaiso marë'
ma'sharos'sa tēpapi.
Yonarin pochin nininsonta', a'pëpi.
'Inapita catahuarincoi ni'ton,
na'a noya cosharo ya'huëtë-
rincoi,' topi.
- ¹⁷ Inapopirinahuë',
ama Sinioro papiironiaros'sa
inapotiinacoiso nohuantë-
quësohuë'.
Co piyapi'sa nosoro tēparápaiso
ya'huërinhuë'.
- 2** ¹ Ninano a'paina'piso', inápa
toriquë nanpëaton noya
yonquitárin.

Inapochachin canta':
 '¿Ma'tama Sinioro ichinco pa'?'
 ta'to, nináponquën," itaanta-
 rahuë.

Sinioro anitotaantarincoso'

² Ina quëran Sinioro anitotaanta-
 rinco:

"Na'pi patëtahuatón nontë
 pochín acoquë'.
 Inaquë ma'sona anitotaran-
 quënso', a'ninquëchin
 ninshitëquë'.

Noya nontatona nitocaiso
 marë' inapoquë'.

³ Sha'huitaranquënsopitaso', co
 apiramiachin naniarinhuë'.

Napoaponahuë onpopionta
 nanipon.

Hua'quiarin pochín nipirin-
 huënta', ninaquë'.

Tahuërinën nanihuachin,
 nanipon.

⁴ Iso nanan inaquë ninshitëquë':
 'Papiroñiaro'saso' pa'pi nocan-
 topi.

Canpitaso nipirinhuë' sano piya-
 pinquëma ni'toma':

"Caora co nanitërahuë'.

Sinioroíchin catahuarinco cha'ë-
 ca'huaso',"

tënamaso marë' nicha'ësarán-
 quëma nanpiarama', tëquë
 ninshitaton.

⁵ Huino camayoro'saso', po'oana
 quëran
 ma'sha nionpotatona niaparisí-
 tápi.

'Quiyaso' noya noyacoí,' tëca-
 tona', co sano cancantopihuë'.

Chiniquën nanantacaisoráchin
 cancantatona',
 onponta naciono'sa minsëcaiso
 marë' yapa'pi.

Po'oroso', onponta chimipiro'sa
 mi'tatë pochín nitërin.

Inapochachin inapitanta',
 onponta piyapi'sa minsëcaiso'
 nohuantonpi," itërinco.

**Co noyahuë' nipisopita ma'sha
 onpocaiso ya'huërinso'**

⁶ Ina quëran Siniorosó' papiro-
 niaro'sa yonquiatón naporin:

"Piyapi'sa minsërápíramahuë',
 ca nohuanton inapitaso
 nocanatënënuëma', iso pochín
 cantarapiaponënuëma':
 'Canpitaso papiroñiaro'sanquëma',
 a'napita ma'shanëna matatoma',
 ma'huanama'.

Coriqui a'nanpachinëmanta',
 na'con na'con ma'pataantatoma
 ma'huanpíramahuë',
 jco ina pochín nisápamaso
 ya'huërinhuë'!

Naporamaso marë' carinquëma
 ana'intaranquëma ni'ton,
 jma'huantacha nisarama paya'!

⁷ Coriqui matëramasopita, co
 yonquiasënuëmahuë'
 i'huërétiinquëmaso marë'
 huanipona'.

Apa'yanatënuëma aropátapo-
 nënuëma'.

Co nohuantopíramahuë', ma'sha
 ya'huëtërinquëmaso
 mataponënuëma'.

⁸ Na'a naciono'saquë ya'huëpiso-
 pita minsërahuatoma',
 ma'shanëna matërama'.

Iporaso napoaponahuë', inapita
 ya'huëré

canpitanta mataponënuëma'.

Nisha nisha parti isoro'paquë
 piyapi'sa tiquirama'.

Co tënorotochináchinhuë'
 cancantatoma

ninanoro'sa ata'huantërama'.
 Inaporamaso marë' canpitanta
 napotarinëinquëma'.
⁹ Canpitaso a'napita minsërahua-
 toma', ma'shanëna matë-
 rama'.
 Inaquë quëmopinëmapita ama'-
 huanama'.
 Ya'huëcamaso marë' noyápia-
 chin pëiro'sa ninama'.
 Ama ma'sha onpotiinëmaso
 marëhuë' noyá niacorapi-
 rama'.
 Naporamaso marë' carinquëma
 ana'intaranquëma ni'ton,
 jma'huantacha nisarama paya!
¹⁰ A'napita naciono'sa ata'huanta-
 toma',
 canpitaora chachin Yosë ata'-
 huantatëinquëma
 atapanainquëmaso', yonitë
 pochin ninama'.
¹¹ Na'piro'sa ninanonëma pairapi-
 ramaso',
 noyápiachin pëinëmaquë
 huicaro'sa acoramaso',
 inapitanta co noyahuë' nina-
 maso',
 sha'huirapitë pochin nitapon-
 quëma'.
¹² Canpitaso ninanonëma tapa-
 maso marë'
 piyapi'sa ihuarama', notohuaro'
 tëparama', naporama'.
 Naporamaso marë' carinquëma
 ana'intaranquëma ni'ton,
 jma'huantacha nisarama paya!
¹³ Natanco sha'huichinquëma':
 Caso Sinioroco ya'ipi nanitapa-
 rahuë.
 Ca nohuanton sacatatoma cano-
 tëramaso',
 topinan quëran nisarín. Pëni
 ya'ipi ahuiquitapon.

¹⁴ Inapotohuatëinquëma',
 I'shari marë mëntatërinso
 pochin
 ya'ipi isoro'paquë ya'huëpiso-
 pita
 chini chiníquën nanantërahuëso
 nitotapi.
¹⁵ Canpitaso canatëramaso no'pa-
 ro'saquë,
 piyapiro'sa noniatë pochin
 huino na'con na'con o'shita-
 toma', tëpaitërama'.
 Inapotahuatoma taparonëna
 nitërama'.
 Naporamaso marë' carinquëma
 ana'intaranquëma ni'ton,
 jma'huantacha nisarama paya!
¹⁶ Naporamaso marë'
 co huachi piyapi'sa noya nicai-
 nëmaso' ya'huëaponhuë'.
 A'napita ni'tonëinquë canpitanta
 taparo nisarama'.
 Sinioro chachin canpitanta
 noniatë pochin nitohuachin-
 quëma',
 co marchahuanhuë' ninamaso',
 a'napita a'notarin:
 'Quiyaso' chini chiníquën
 nanantërai,' topiramahuë',
 pa'pi taparo nitarinquëma'.
¹⁷ Nipano motopi tanantonta-
 rinquë nararo'sa tiquirama'.
 Ma'sharo'santa inaquë ya'huë-
 rinso tiquirama'.
 Ninanoro'sa ya'huëhuano'sarë
 chachin, ahuëatoma ata'-
 huantërama'.
 Inaporamasopita na'intarin-
 quëma parisitarama'.
¹⁸ A'naquën na'pi quëranhuë
 nipon, nara quëranhuë
 nipon
 patëtahuatona', mamanshi
 tënipi.

¡Tënipirinahuë!, inaso co
ma'marë tëranta pa'tërin-
huë!

A'naquëonta mamanshinën
nontaton:

'Quëmaso yosënëhuënquën,'
itërin.

¡Napotohuachina, nonpiánin
inaso'!

Mamanshiro'saso', co nonacaso
tëranta nanitopihuë'.

Napoaton ina nina'piro'saso',
¡co inapita natëcaiso ya'huërin-
huë'!

¹⁹ Mamanshi nara quëranhuë
nipon,

na'pi quëranhuë nipon nina-
maso' nontatoma':

'Nicha'ëcoi quiyanta', itërama'.
Napotopiramahuë',

¡inapitaso co manta a'panipon-
quëmahuë'!

Oro quëran, prata quëran
inaquëranpita pashitopiri-
nahuë',

co manta pacaritaponahuë'.

Naporamaso marë' carinquëma
ana'intaranquëma ni'ton,

¡ma'huantacha nisarama paya!

²⁰ Caso nipirinhüë', Sinioroco
ni'to, pëinëhuëquë ya'huëa-
rahuë.

Ya'ipi isoro'paquë ya'huë-
ramasopita ta'tápamaso
ya'huërin," tënin.

Apaco Sinioro chinotërinso'

3 ¹ Sinioro anitotërinco so yonquiato,
ina chinota'huaso marë' iso pochin
nontërahuë:

² Nonansopita natanahuë,
acoransopitanta ni'nahuë.

Inapita yonquiato: ¡Ma noyacha
Sinioroso paya! tënahuë.

Iráca shimashonëhuëipita cata-
huanranso pochachin
ipora tahuëri'santa catahuaco.

Inapotatoncoi catahuaco
quiyanta nohuichinquën.

Co noyahuë' ninaiso marë'
no'huiponcoirahuë',
nosorochináchin cancantë-
ranso', a'notocoi.

³ Timan parti quëran Yosë huë'-
sarin.

Inaso', noyasáchin nicaton
Paran motopi quëran huë'sarin.
Huënaratërinso', ya'ipi pi'iro'të
a'pintërin.

Ya'ipi isoro'paquënta', inasáchin
chinotapi.

⁴ Huënaráchin a'mosahuatë
pa'nëso pochin níriarin.

O'cori huënsha huënshatarinso
pochin imirin quëran pipí-
riarin.

Inapoaton chiníquën nananta-
ponahuë',
co inaporinsohuë pochin ya'norin.

⁵ Co'huara canquiyátërasohuë',
nisha nisha tiquito canio
matapon.

Canquirin piquërantá', noto-
huaro' taquiapona'.

⁶ Huë'sarin quëran chini' topa-
china, isoro'pa' nacontërin.

Isoro'pa' nocohuachina, piyapi-
ro'sa ropatopi.

Iráca motopiro'sa ya'huërinso',
nohuatapi.

Soquirinso pochin nicatona',
ta'huantapi.

Yosë pënënatonpoa ira a'notë-
rëso pochin

nitërinpoasoso nipirinhüë',
ya'huëmiatarin.

⁷ Cosan parti ya'huëpisopita
ni'nahuë.

Pa'pi chiníquën parisitatona co
 napion cancantapi
 Matian parti ya'huëpisopitanta
 pa'yanatona ropatapi.
⁸ Iro'sa no'huiton Siniro,
 chiníquën nanantëranso
 a'noran!
 ¡Marëro'santa no'huiton,
 chiníquën nanantëranso a'noran!
 ¡Napoaton cahuarioquë ya'mitë-
 rëso pochin huë'nan!
 ¡Minsëchantërinso hua'an toro-
 nanënquë
 canquirinso pochin ninan!
⁹ Huë'patana, pë'chinanquë
 yainantarëso pochin
 níriaran.
 Shinërënënpitanta!, noyá tapa-
 pinan quë saran.
 Quëma nohuanton iro'santa!,
 no'pa' cashapi.
 Sha'tai marë' taparopiso pochin
 no'pa' nitopi.
¹⁰ Motopiro'santa nicatënën,
 piyapi pochin ropatopi.
 O'nanta!, pa'pi chiníquën
 anotërin.
 Marënta panca co'sacaitaton,
 pa'pi huëhuëpiro tënëntërin.
¹¹ Pi'i, yoqui, inapitanta co huachi
 pipiapihuë'.
 Shinërënënpita, nansanën,
 inapita huënaratapi ni'ton,
 napoapona!
¹² No'huitaton, ya'ipi isoro'pa'
 pa'taran.
 Nisha nisha piyapi'sa to'pi to'pi-
 tatë pochin nitaran.
¹³ Natananquënso marë' ina
 pochin anitotëranco.
 Piyapinënpita catahuacaso
 marë' huë'saran.
 Copirnonënanta!, quëmari
 chachin huayonan.

Inanta catahuacaso marë' huë'-
 saran.
 Inimiconënapita minsëcaso
 marë' huëcatë pochin ninan.
 Pëi a'canpiso o'quiatë pochin
 co noyahuë' nipisopita hua'a-
 nëna tëparan.
 Pëi oquiatë simintonën a'norëso
 pochin
 piyapinënpitanta imaquipiso',
 ya'ipi ata'huantaran.
¹⁴ Cahuarioquë pa'pisopita sonto-
 ro'saso',
 panca ihuan pochin
 sa'ahuario'sa ahuëcaiso marë'
 ya'contopi:
 “Quiyacha tëhuëchinso!” tëca-
 tona!, po'oana quëran
 yaata'huantopirinahuë',
 naporo quëmari hua'anën
 tëparan.
 Inaora shinërënënpita chachin
 inapotëran.
¹⁵ Chitoroso cahuarionën pochin
 ni'ton,
 inaquë marë aipi pa'nan.
 Inaquëso!, i'sha pa'pi anpotërin.
¹⁶ Inapita natanato pa'yanëhuëquë
 sha'pianantërahuë.
 Pa'huëhuënta!, yamo yamóshin
 ninatanahuë.
 Ya'ipi nonëhuënta!, co chinirin-
 huë' ninatanahuë.
 Inapopirahuë mini: “Ipora ahuë-
 rarinacosopita sontaro'saso',
 Siniorori i'huëretaton a'payana-
 rin.
 Tahuërinën nanihuachin, napo-
 tarin,” ta'to sano cancantë-
 rahuë.
¹⁷⁻¹⁸ Inapotohuachina canta!, capa
 cantarahuë.
 “Siniro nicha'ërinco huachi,”
 ta'to napoarahuë.

Iquiraro'sa co
 yancotopirinahuënta',
 Siniro chinotarahüë.
 Sha'tërëhuasopita co
 nitopirinahuënta', napoa-
 rahuë.
 Ohuica huëntono'sa capa nipiri-
 nahüë',
 ohuacaro'santa pëinänaquë
 capa nipirinahuë',
 naporonta ina chinotarahüë.

¹⁹ Siniro achinicancaninco ni'ton,
 noya cancantarahüë.
 Motopi yo co osharinhuë'
 ta'apon.
 Huëhuëpiro motopiro'sa pa'to-
 huachina co macari masa-
 rinhuë'.
 Inapochachin canta Siniro
 achinicancaninco ni'ton,
 ma'sha onpoaporahuënta chiní-
 quën cancantarahüë'.